

A-1594

INSTYTUT TURYSTYKI

STRUKTURA I ROZMIESZCZENIE TERYTORIALNE
PODRÓŻY POLAKÓW W 1994 ROKU

Opracował: JERZY ŁACIAK

Warszawa 1995

BIBLIOTEKA IT
Archiwum Prac
Naukowo-Badawczych

A-1594

Praca wykonana na zlecenie Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki

(R-2.2.4/95)

udzielonych mieszkańcom Polski, podobnie jak w 1993 roku, miały województwa nadmorskie, a w dalszej kolejności górskie i pojezierne. Z sześciu wyróżnionych kategorii województw największe procentowe zmiany w stosunku do roku poprzedniego miały miejsce w przypadku województw o małym znaczeniu dla krajowego ruchu turystycznego, a w liczbach bezwzględnych w przypadku województw górskich i nadmorskich. W 1994 roku w województwach górskich udzielono o ok. 4,8 mln noclegów mniej niż w roku 1993, w województwach nadmorskich o ok. 4,1 mln mniej, a w województwach o małym znaczeniu dla krajowego ruchu turystycznego o ok. 2,8 mln mniej.

Spis treści

	str.
Uwagi wstępne	1
I. Rozmieszczenie terytorialne krajowego ruchu turystycznego według liczby podróży	5
II. Rozmieszczenie terytorialne krajowego ruchu turystycznego według liczby noclegów	28

UWAGI WSTĘPNE

Celem zadania badawczego było określenie wielkości krajowego ruchu turystycznego (tzn. dotyczącego tylko mieszkańców Polski) w poszczególnych województwach w 1994 r. Na ruch turystyczny składają się wyjazdy turystyczne rozumiane według zasad międzynarodowej statystyki wyjazdów turystycznych jako wyjazdy z co najmniej jednym noclegiem. Interesuje nas z jednej strony liczba podróży odbytych przez uczestników krajowego ruchu turystycznego, z drugiej zaś liczba udzielonych noclegów. W obu przypadkach podstawową analizowaną jednostką terytorialną jest województwo, a więc poszukiwane wielkości dotyczą liczby podróży do danego województwa oraz liczby noclegów udzielonych na terenie danego województwa.

Wszelkie problemy związane z czasową ruchliwością przestrzenną ludzi są trudne do rejestracji, a jedyne dane bazowe jakie w skali ogólnopolskiej (również w podziale na województwa) faktycznie istnieją to dane GUS obejmujące tylko obiekty noclegowe turystyki określane często jako "baza noclegowa rejestrowana" i przeciwstawiana tzw. "nierejestrowanej bazie noclegowej" (np. pobyt u krewnych lub znajomych czy prywatnym domku letniskowym dotyczy właśnie bazy drugiego rodzaju). Dane GUS dotyczą wyłącznie osób przebywających w obiektach zobowiązanych do ich zameldowania. Tu interesuje nas ruch turystyczny wykorzystujący również nierejestrowaną bazę noclegową.

Ze względu na ograniczoną bazę informacyjną w stosunku do problemu badawczego zdecydowano, aby diagnozę dotyczącą minionego roku, podobnie jak rok temu, przeprowadzić przy zastosowaniu intuicyjnej techniki badawczej określanej jako panel Delphi wykorzystujący wiedzę ekspertów - rzeczoznawców. Przy takiej metodzie zakłada się, że uczestnicy panelu odpowiedzą na pytania ankiety wykorzystując swoją wiedzę (konkretne dane, fakty, przesłanki, własne opinie) i intuicję dotyczącą omawianej problematyki.

Opis metody badawczej

Badanie metodą panelu delfickiego dotyczące rozmieszczania terytorialnego podróży Polaków w 1994 r. przeprowadzono w styczniu 1995 r. Do udziału w panelu zapraszano 12 osób (byli wśród nich geografowie, ekonomiści i socjologowie), które z racji zainteresowań zawodowych i pełnionych funkcji związane są z problematyką turystyki.

Zadaniem ekspertów było oszacowanie procentowego udziału wyszczególnionych kategorii województw (górkich, nadmorskich, pojeziernych, aglomeracyjnych, województw o średnim i o małym znaczeniu dla krajowego ruchu turystycznego) w całym krajowym ruchu turystycznym (mierzonym liczbą podróży i liczbą noclegów) oraz następnie procentowego udziału poszczególnych województw w ramach wyróżnionych kategorii województw.

Na potrzeby tego badania wyróżniono sześć kategorii województw:

- województwa nadmorskie: elbląskie, gdańskie, koszalińskie, słupskie, szczecińskie
- województwa górskie: bielskie, jeleniogórskie, krośnieńskie, nowosądeckie, wałbrzyskie
- województwa pojezierne: bydgoskie, gorzowskie, olsztyńskie, pilskie, suwalskie, toruńskie, zielonogórskie
- województwa aglomeracyjne: warszawskie, katowickie, krakowskie, łódzkie, poznańskie, wrocławskie
- województwa o średnim znaczeniu dla krajowego ruchu turystycznego: częstochowskie, kieleckie, konińskie, lubelskie, opolskie, piotrkowskie, przemyskie, rzeszowskie, tarnowskie, włocławskie, zamojskie
- województwa o małym znaczeniu dla krajowego ruchu turystycznego: białkopodlaskie, białostockie, chełmskie, ciechanowskie, kaliskie, legnickie, leszczyńskie, łomżyńskie, ostrołęckie, płockie, radomskie, siedleckie, sieradzkie, skierniewickie, tarnobrzskie.

O ile skład pierwszych dwóch wyróżnionych grup jest raczej oczywisty, o tyle skład następnych może budzić wątpliwości. Należy jednak zaznaczyć, że podział jest umowny, wyłącznie pomocniczy i nie ma znaczenia dla ostatecznych wyników badania, gdyż uczestnik panelu miał możliwość określenia interesujących nas parametrów dla każdego województwa z osobna.

Zatem każdy ekspert miał za zadanie podzielić (procentowo) cały krajowy ruch turystyczny (100%) na sześć części odpowiadających wyróżnionym kategoriom województw, a następnie ruch turystyczny w ramach wyróżnionych kategorii województw (100%) na poszczególne województwa wchodzące w ich skład (również procentowo). Dotyczyło to zarówno ruchu turystycznego mierzonego liczbą odbytych podróży jak i mierzonego liczbą udzielonych noclegów. Tak więc ankieta przedstawiona ekspertom do wypełnienia składała się z 14 pytań. Po każdym z nich uczestnik panelu umieszczał samoocenę czyli ocenę własnego rozpoznania zagadnień poruszanych w danym pytaniu na skali od 1 (stanowisko oparte wyłącznie o intuicję) do 3 (stanowisko oparte o aktualne bardzo szerokie informacje).

Sposób opracowania wyników

W rezultacie przeprowadzonego badania dla każdej wyróżnionej kategorii województw i dla każdego województwa uzyskano po 12 wartości podanych w procentach (od każdego eksperta), które przedstawiały ich udział w całym krajowym ruchu turystycznym (w przypadku kategorii województw) lub w ruchu turystycznym obejmującym wyróżnioną kategorię województw (w przypadku województw).

Na wstępie z każdych 12 wartości eliminowano skrajne (najmniejszą i największą) dopuszczając do dalszej analizy pozostałe 10.

Miary zastosowane w dalszej analizie to:

- * dominanta (wartość pojawiająca się najczęściej)

- mediana (wartość środkowa po uszeregowaniu od najniższej do najwyższej)
- średnia arytmetyczna
- rozstęp (różnica między wartością najwyższą i najniższą - w naszym przypadku spośród 10 wartości przyjętych do analizy po wstępnej eliminacji skrajnych - podana w postaci dwóch ekstremalnych wartości)
- zakres zmienności (proponycja rozstępu do średniej podana w procentach).

Ta ostatnia miara określa w naszym przypadku stopień zgodności ekspertów w określeniu udziału danego województwa w krajowym ruchu turystycznym.

Mniejszy zakres zmienności świadczy o większej zgodności ekspertów.

I. ROZMIESZCZENIE TERYTORIALNE KRAJOWEGO RUCHU TURYSTYCZNEGO WEDŁUG LICZBY PODRÓŻY

Tabela 1 przedstawia opracowane wyniki badania przeprowadzonego metodą panelu delfickiego dotyczące terytorialnego rozmieszczenia ruchu turystycznego według liczby podróży. Tu wszystkie wartości podane są jeszcze w procentach.

Wartości w kolumnach (dotyczy dominanty, mediany i średniej) w ramach danej kategorii województw nie muszą sumować się do 100% - chociaż zawsze wokół 100% oscylują.

Na podstawie zakresu zmienności analizowanych wartości widzimy, że wśród wyróżnionych kategorii województw szczególnie trudno o zbliżone stanowiska wśród ekspertów co do natężenia ruchu turystycznego w województwach o małym znaczeniu dla turystyki (zakres zmienności wyniósł 49,4%). Największa zgodność dotyczy grupy województw pojeziernych i aglomeracyjnych (zakres zmienności wyniósł odpowiednio 9,9 i 11,8%).

Przy analizie poszczególnych województw okazuje się, że najmniejsze zróżnicowanie w ocenie wielkości ruchu turystycznego dotyczy dwóch województw nadmorskich: koszalińskiego i szczecińskiego (zakres zmienności nie przekracza 20%). Najbardziej kontrowersyjne pod tym względem są województwa łomżyńskie i białkopodlaskie, którym eksperci przypisują przyjmowanie skrajnie różnych wielkości ruchu turystycznego (zakres zmienności wynosi odpowiednio 107,8 i 95,5%).

Województwa łomżyńskie i białkopodlaskie na potrzeby tego badania zostały zaliczone do województw o małym znaczeniu dla krajowego ruchu turystycznego. Rozpoznanie parametrów ruchu turystycznego w tego typu województwach, podobnie jak w województwach o średnim znaczeniu, nie jest duże,

co znajduje potwierdzenie w samoocenie ekspertów, która w przypadku pytania o te kategorie województw była najniższa i wyniosła 1,5 (na skali 1-3). Średnia samoocena była najwyższa przy określaniu udziału wyróżnionych kategorii województw w całym krajowym ruchu turystycznym - 2,0. Dla pozostałych kategorii województw wahała się od 1,9 do 2,0 (w przypadku województw pojeziernych).

Tabela 1

Rozmieszczenie krajowego ruchu turystycznego według liczby podróży
- wyniki badania przeprowadzonego metodą panelu delfickiego

Województwa	Dominanta	Mediana	Średnia	Rozstęp	Zakres zmienności
nadmorskie	20,0	20,0	19,90	18,5 - 22,0	17,6
górskie	23,0	23,0	22,93	20,0 - 25,0	21,8
pojezierne	15,0	15,0	15,08	14,5 - 16,0	9,9
aglomeracyjne	22,0	21,35	21,22	20,0 - 22,5	11,8
woj. o średnim znaczeniu dla krajowego ruchu turystycznego	12,0	12,7	12,79	12,0 - 14,5	19,5
woj. o małym znaczeniu dla krajowego ruchu turystycznego	8,0	8,2	8,09	5,0 - 9,0	49,4
<u>woj. nadmorskie</u>					
elbląskie	10,0	10,35	11,07	9,0 - 15,0	54,2
gdańskie	27,0	25,5	25,37	20,0 - 28,0	31,5
koszalińskie	20,0	20,55	20,86	20,0 - 23,0	14,4
słupskie	12,2	12,35	12,89	10,0 - 16,0	46,5
szczecińskie	30,0	30,0	29,81	27,0 - 32,0	16,8

Województwa	Dominanta	Mediana	Średnia	Rozstęp	Zakres zmienności
<u>woj. górskie</u>					
bielskie	30,0	30,0	29,01	23,0 - 31,6	29,6
jeleniogórskie	15,0	15,95	17,01	14,0 - 22,0	47,0
krośnieńskie	8,0	8,45	9,07	7,0 - 13,0	66,2
nowosądeckie	33,0	35,5	34,59	26,0 - 38,0	34,7
wałbrzyskie	10,0	10,0	10,21	9,0 - 14,0	49,0
<u>woj. pojezierne</u>					
bydgoskie	16,7	15,5	14,97	12,0 - 17,0	33,4
gorzowskie	11,0	11,25	11,92	10,0 - 15,0	41,9
olsztyńskie	22,0	22,35	22,23	18,0 - 25,0	31,5
pilskie	6,0	6,0	6,66	5,0 - 10,0	75,1
suwalskie	23,0	23,0	21,90	18,0 - 25,0	32,0
toruńskie	8,0	8,0	8,98	7,1 - 12,0	54,6
zielonogórskie	14,0	13,25	13,45	12,0 - 16,0	29,7
<u>woj. aglomeracyjne</u>					
warszawskie	29,0	29,0	28,33	22,8 - 32,0	32,5
katowickie	14,0	13,75	13,49	10,0 - 16,0	44,5
krakowskie	22,0	22,0	22,17	19,0 - 25,0	27,1
łódzkie	6,0	6,0	6,72	4,0 - 10,0	89,3
poznańskie	17,0	17,0	17,70	15,0 - 20,0	28,2
wrocławskie	11,0	11,5	11,83	10,0 - 14,8	40,6

Województwa	Dominanta	Mediana	Średnia	Rozstęp	Zakres zmienności
<u>woj. o średnim znaczeniu dla krajowego ruchu turystycznego</u>					
częstochowskie	17,0	17,25	18,17	15,7 - 25,0	51,2
kieleckie	14,0	14,0	14,26	12,0 - 18,0	42,1
konińskie	7,0	7,0	6,66	5,0 - 8,0	45,0
lubelskie	14,0	13,5	13,21	9,5 - 16,0	49,2
opolskie	11,0	11,35	11,49	10,0 - 13,0	26,1
piotrkowskie	7,0	7,3	7,18	5,0 - 8,3	46,0
przemyskie	6,0	6,0	5,89	3,7 - 8,0	73,0
rzyszowskie	7,0	7,0	6,93	5,0 - 9,1	59,2
tarnowskie	5,0	5,0	4,95	3,0 - 6,0	60,6
włocławskie	5,0	5,0	4,94	3,5 - 6,0	50,6
zamojskie	5,0	5,35	5,48	5,0 - 6,1	20,1
<u>woj. o małym znaczeniu dla krajowego ruchu turystycznego</u>					
bialskopodlaskie	3,5	4,0	4,19	3,0 - 7,0	95,5
białostockie	12,0	12,0	11,93	10,0 - 15,0	41,9
chełmskie	6,0	7,0	7,20	6,0 - 9,0	41,7
ciechanowskie	3,0	3,25	3,38	2,6 - 4,0	41,4
kaliskie	10,0	10,0	10,33	9,0 - 12,0	29,0
legnickie	5,0	5,3	5,78	5,0 - 7,2	38,1

Województwa	Dominanta	Mediana	Średnia	Rozstęp	Zakres zmienności
leszczyńskie	10,5	10,25	10,31	9,0 - 13,0	38,8
łomżyńskie	5,0	4,15	4,64	3,0 - 8,0	107,8
ostrołęckie	5,0	5,5	5,60	3,0 - 7,0	71,4
płockie	5,0	5,0	5,60	3,8 - 7,0	57,1
radomskie	10,0	9,5	8,96	5,2 - 11,0	64,7
siedleckie	7,0	5,9	6,07	4,0 - 8,0	65,9
sieradzkie	3,0	3,25	3,57	2,7 - 5,0	64,4
skierniewickie	5,0	5,0	5,36	4,0 - 7,0	56,0
tarnobrzeskie	7,0	6,5	6,14	4,0 - 7,0	48,9

Według szacunków Instytutu Turystyki^{1/} w 1994 r. liczba krótkotrwałych wyjazdów krajowych tzn. na 1-4 dni, ale z co najmniej jednym noclegiem wyniosła 43,4 mln, liczba wyjazdów urlopowo-wakacyjnych tzn. na co najmniej 5 dni - 15,7 mln. Łącznie było ich więc 59,1 mln.

Na bazie przytoczonych wyżej danych i przy wykorzystaniu wyników badania panelowego przedstawionych w tabeli 1 dokonano obliczeń, w rezultacie których uzyskano strukturę krajowego ruchu turystycznego, w pierwszej kolejności według kategorii województw, a następnie na tej podstawie według poszczególnych województw. Rezultaty obliczeń przedstawiają tabele 2 i 3.

Wśród zaproponowanych kategorii województw największy udział w ogólnej liczbie krajowych podróży mieszkańców Polski mają województwa górskie, a w dalszej kolejności grupa województw określonych tu jako aglomeracyjne (warszawskie, katowickie, krakowskie, łódzkie, poznańskie i wrocławskie) oraz województwa nadmorskie (tabela 2).

Poszczególne województwa na podstawie obejmującej je liczby podróży zostały zakwalifikowane do odpowiednich przedziałów (tabela 3).

Po bliższej analizie wyników badania panelowego uznano, że najlepszą miarą do oszacowania natężenia ruchu turystycznego w poszczególnych województwach będzie średnia ocen ekspertów.

1/ Na podstawie badań M. Zawadzkiego dotyczących uczestnictwa społeczeństwa polskiego w turystyce.

Tabela 2.

Rozmieszczenie krajowego ruchu turystycznego według kategorii województw i liczby podróży (w mln)

Kategoria województw	na podstawie dominanty	na podstawie mediany	na podstawie średniej
	mln	mln	mln
nadmorskie	11,8	11,8	11,8
górskie	13,6	13,5	13,5
pojezierne	8,9	8,9	8,9
aglomeracyjne	13,0	12,6	12,5
woj. o średnim znaczeniu dla krajowego ruchu turystycznego	7,1	7,5	7,6
woj. o małym znaczeniu dla krajowego ruchu turystycznego	4,7	4,8	4,8
Polska	59,1	59,1	59,1

Rozmieszczenie krajowego ruchu turystycznego według województw i liczby podróży (w mln)

			na podstawie dominanty		na podstawie mediany		na podstawie średniej	
			mln	przedział ¹⁾	mln	przedział	mln	przedział
1.	warszawskie	3,7	3,8	9	3,7	9	3,5	9
2.	bialskopodlaskie	0,2	0,2 (0,17) ²⁾	1	0,2 (0,19)	1	0,2	2
3.	białostockie	0,6	0,6 (0,58)	3	0,6 (0,59)	3	0,6 (0,58)	3
4.	bielskie	4,1	4,3	10	4,1	10	3,9	9
5.	bydgoskie	1,4	1,5 (1,48)	6	1,4	6	1,3	6
6.	chełmskie	0,3	0,3	2	0,3	2	0,3	2
7.	ciechanowskie	0,2	0,2 (0,15)	1	0,2 (0,16)	1	0,2 (0,16)	1
8.	częstochowskie	1,3	1,2	6	1,3	6	1,4	6
9.	elbląskie		1,2	6	1,2	6	1,3	6
10.	gdańskie		3,2	9	3,0	9	3,0 (2,99)	8
11.	gorzowskie		1,0 (0,97)	5	1,0	6	1,1	6
12.	jeleniogórskie		2,1	8	2,2	8	2,3	8
13.	kaliskie		0,5	3	0,5	3	0,5	3
14.	katowickie		1,8	7	1,7	7	1,7	7
15.	kieleckie		1,0	6	1,1	6	1,1	6
16.	konińskie		0,5	3	0,5	3	0,5	3
17.	koszalińskie		2,4	8	2,5	8	2,5	8

		na podstawie dominanty		na podstawie mediany		na podstawie średniej	
		mln	przedział ¹⁾	mln	przedział	mln	przedział
18.	krakowskie	2,9	8	2,8	8	2,8	8
19.	krośnieńskie	1,1	6	1,1	6	1,2	6
20.	legnickie	0,2	2	0,3	2	0,3	2
21.	leszczyńskie	0,5	3	0,5	3	0,5	3
22.	lubelskie	1,0	6	1,0	6	1,0	6
23.	łomżyńskie	0,2	2	0,2	2	0,2	2
24.	łódzkie	0,8 (0,79)	4	0,8 (0,76)	4	0,8	5
25.	nowosądeckie	4,7	10	4,8	10	4,7	10
26.	olsztyńskie	2,0 (1,94)	7	2,0	8	2,0 (1,98)	7
27.	opolskie	0,8 (0,79)	4	0,9	5	0,9	5
28.	ostrołęckie	0,2	2	0,3	2	0,3	2
29.	pilskie	0,5	3	0,5	3	0,6 (0,59)	3
30.	piotrkowskie	0,5	3	0,5	3	0,5	3
31.	płockie	0,2	2	0,2	2	0,3	2
32.	poznańskie	2,2	8	2,1	8	2,2	8
33.	przemyskie	0,4	3	0,5	3	0,5	3
34.	radomskie	0,5	3	0,5	3	0,4	3
35.	rzyszowskie	0,5	3	0,5	3	0,5	3

		na podstawie dominanty		na podstawie mediany		na podstawie średniej	
		mln	przedział	mln	przedział	mln	przedział
36.	siedleckie	0,4 (0,35)	2	0,3	2	0,3	2
37.	sieradzkie	0,2 (0,15)	1	0,2 (0,16)	1	0,2 (0,17)	1
38.	skierniewickie	0,2	2	0,2	2	0,2	2
39.	słupskie	1,4	6	1,5 (1,48)	6	1,5	7
40.	suwalskie	2,0	8	2,1	8	1,9	7
41.	szczecińskie	3,6	9	3,6	9	3,5	9
42.	tarnobrzeskie	0,3	2	0,3	2	0,3	2
43.	tarnowskie	0,4 (0,36)	2	0,4 (0,38)	2	0,4 (0,38)	2
44.	toruńskie	0,7	4	0,7	4	0,8 (0,79)	4
45.	wałbrzyskie	1,4	6	1,3	6	1,4	6
46.	włocławskie	0,4 (0,36)	2	0,4 (0,38)	2	0,4 (0,38)	2
47.	wrocławskie	1,5 (1,45)	6	1,5 (1,46)	6	1,5 (1,48)	6
48.	zamojskie	0,4 (0,36)	2	0,4	3	0,4	3
49.	zielonogórskie	1,2	6	1,2	6	1,2	6

1/ Przyjęte przedziały:

1. 50 - 199 tys.	3. 400 - 599 tys.	5. 800 - 999 tys.	7. 1500 - 1999 tys.	9. 3000 - 3999 tys.
2. 200 - 399 tys.	4. 600 - 799 tys.	6. 1000 - 1499 ts.	8. 2000 - 2999 tys.	10. 4000 - 4999 tys.

2/ Przyjęto zasadę zaokrąglania obliczanych wartości do 0,1 mln i w taki sposób przedstawiono je w tabeli. Jednak w sytuacjach, gdy zaokrąglenie w górę decydowałoby o umieszczeniu danego województwa w wyższym przedziale niż faktycznie być powinno, w nawiasach podano wartości z dokładnością do 0,01 mln, które klasyfikowały te województwa do właściwych przedziałów.

Posługując się średnimi ocen uczestników panelu oraz przedziałami określającymi liczbę podróży zaproponowanymi dla monitoringowego systemu informacji statystycznej Instytutu Turystyki "Traper" rozmieszczenie krajowego ruchu turystycznego w 1994 r. w poszczególnych województwach według przedziałów od najmniejszego do największego można przedstawić następująco:

1. 50 - 199 tys.
ciechanowskie, sieradzkie
2. 200 - 399 tys.
bialskopodlaskie, chełmskie, legnickie, łomżyńskie, ostrołęckie, płockie, siedleckie, skierniewickie, tarnobrzeskie, tarnowskie, wrocławskie
3. 400 - 599 tys.
białostockie, kaliskie, konińskie, leszczyńskie, pilskie, piotrkowskie, przemyskie, radomskie, rzeszowskie, zamojskie.
4. 600 - 799 tys.
toruńskie
5. 800 - 999 tys.
łódzkie, opolskie
6. 1000 - 1499 tys.
bydgoskie, częstochowskie, elbląskie, gorzowskie, kieleckie, krośnieńskie, lubelskie, wałbrzyskie, wrocławskie, zielonogórskie
7. 1500 - 1999 tys.
katowickie, olsztyńskie, słupskie, suwalskie
8. 2000 - 2999 tys.
gdańskie, jeleniogórskie, koszalińskie, krakowskie, poznańskie
9. 3000 - 3999 tys.
warszawskie, bielskie, szczecińskie
10. 4000 - 4999 tys.
nowosądeckie

Według przedstawionych danych cztery województwa tzn. nowosądeckie, bielskie, warszawskie i szczecińskie przyjęły ponad 25% całego krajowego

ruchu turystycznego w 1994 r. wyrażonego liczbą odbytych podróży.

Wzrost liczby podróży w 1994 r. w stosunku do roku poprzedniego szacuje się na ponad 7%. Zdaniem ekspertów uczestniczących w panelu delfickim w każdej wyróżnionej kategorii województw nastąpił wzrost w stosunku do roku ubiegłego (tabela 4). Największy procentowy wzrost - przekraczający wzrost w całym kraju - miał miejsce w grupie województw określonych jako województwa o średnim znaczeniu dla krajowego ruchu turystycznego - wzrost o ponad 15% (znaczny wzrost w woj. częstochowskim i przemyskim) oraz w województwach nadmorskich (wzrost we wszystkich woj. nadmorskich z wyjątkiem gdańskiego).

Analiza wyników badań dotyczących przyjazdów do poszczególnych województw wykazuje, że w liczbach bezwzględnych największy wzrost podróży miał miejsce do woj. częstochowskiego, następnie do krakowskiego i szczecińskiego i w dalszej kolejności do województw: elbląskiego, gorzowskiego, jeleniogórskiego, koszalińskiego, krośnieńskiego, olsztyńskiego, poznańskiego, przemyskiego, słupskiego i wałbrzyskiego.

Na podstawie wyników panelu największy spadek w liczbach bezwzględnych odnotowano w województwie bydgoskim.

Tabela 4.

Rozmieszczenie krajowego ruchu turystycznego w latach 1993-94 według kategorii województw i liczby podróży (na podstawie średniej z badania panelowego)

Kategoria województw	1993	1994	Zmiany w stosunku do roku 1993
	mln	mln	%
Nadmorskie	10,9	11,8	8,3
Górskie	13,1	13,5	3,1
Pojezierne	8,4	8,9	6,0
Aglomeracyjne	11,7	12,5	6,8
Województwa o średnim znaczeniu dla krajowego ruchu turystycznego	6,6	7,6	15,2
Województwa o małym znaczeniu dla krajowego ruchu turystycznego	4,5	4,8	6,7
Polska	55,2	59,1	7,1

Wzrost liczby podróży w 1994 roku w przypadku 10 województw spowodował, że zostały one zakwalifikowane do kolejnych, wyższych niż w 1993 roku, przedziałów przyjętych dla monitoringowego systemu informacji statystycznej "Traper". Są to: woj. poznańskie (do przedziału 8), słupskie (do 7), gorzowskie, kieleckie i lubelskie (do 6), łódzkie (do 5), przemyskie i zamojskie (do 3), białkopodlaskie i łomżyńskie (do 2).

Spadek liczby podróży w przypadku woj. bielskiego spowodował, że zostało ono zakwalifikowane do przedziału niższego niż w poprzednim roku tzn. do przedziału 9.

Rozmieszczenie ruchu turystycznego w 1994 roku według liczby podróży z uwzględnieniem przyjętych przedziałów przedstawia załączony kartogram.

Interesujące okazać się może przedstawienie uzyskanej w wyniku badań panelowych struktury rozmieszczenia krajowego ruchu turystycznego w podziale na regiony, które powstały w wyniku porozumień międzywojewódzkich zawiązanych pod patronatem Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki na potrzeby tworzenia regionalnego produktu turystycznego.

Do poszczególnych porozumień należą następujące województwa:

Bałtyk i Pomorze

bydgoskie, elbląskie, gdańskie, koszalińskie, słupskie, szczecińskie, toruńskie, włocławskie

Małopolska Zachodnia

bielskie, częstochowskie, krakowskie, nowosądeckie, tarnowskie

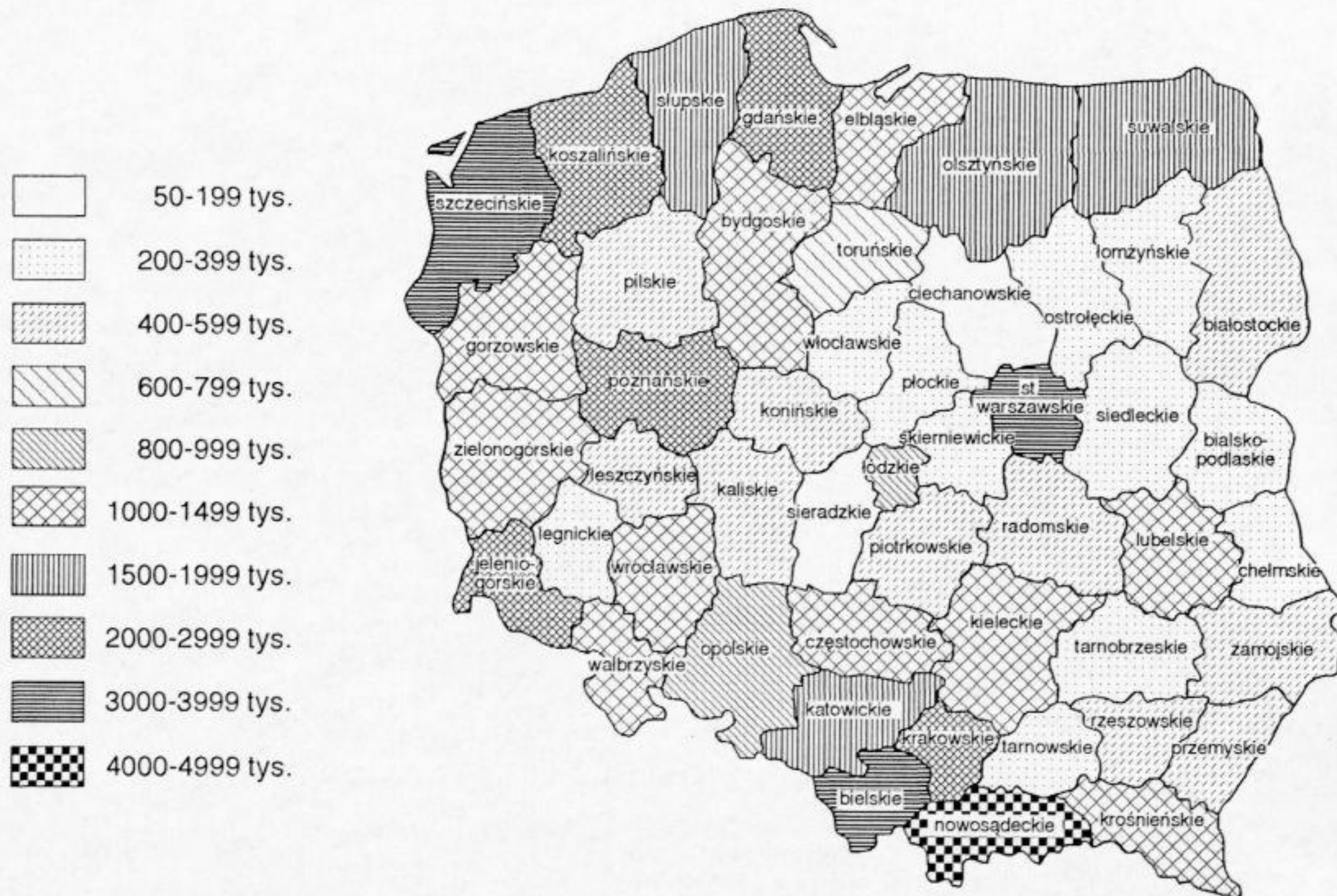
Wielkopolska i Ziemia Lubuska

gorzowskie, kaliskie, konińskie, leszczyńskie, pilskie, poznańskie, zielonogórskie

Dolny Śląsk i Ziemia Opolska

jeleniogórskie, legnickie, opolskie, wałbrzyskie, wrocławskie

Natężenie krajowego ruchu turystycznego w 1994 roku według województw i liczby podróży

Region Świętokrzysko-Lubelski

bialskopodlaskie, chełmskie, kieleckie, lubelskie, piotrkowskie, tarnobrzeskie, zamojskie

Mazowsze

warszawskie, ciechanowskie, ostrołęckie, płockie, radomskie, siedleckie, skierniewickie

Region Wschodni

krośnieńskie, przemyskie, rzeszowskie

Region Mazursko-Suwalski

białostockie, łomżyńskie, olsztyńskie, suwalskie.

Tabela 5.

Rozmieszczenie krajowego ruchu turystycznego według liczby podróży i wyróżnionych regionów

Region	1993	1994
	mln	
Bałtyk i Pomorze	13,4	14,3
Małopolska Zachodnia	12,7	13,2
Wielkopolska i Ziemia Lubuska	5,9	6,6
Dolny Śląsk i Ziemia Opolska	5,7	6,4
Mazowsze	5,1	5,2
Mazursko-Suwalski	4,4	4,7
Świętokrzysko-Lubelski	3,6	3,8
Wschodni	1,8	2,2

W uzupełnieniu w tabelach 6 i 7 przedstawiono dane GUS dotyczące mieszkańców Polski korzystających z noclegów w obiektach noclegowych turystyki według województw.

Tabela 6.

Mieszkańcy Polski korzystający z noclegów w obiektach noclegowych turystyki według województw w roku sprawozdawczym GUS październik - wrzesień następnego roku w latach 1991-1994 (w tys.)^{1/}

Województwa	X.91-IX.92	%	X.92-IX.93	%	X.93-IX.94	%	Ranga w okresie X.93-IX.94
<u>Polska</u>	8.361,3	100,0	8.874,7	100,0	9.007,3	100,0	-
warszawskie	541,3	6,5	583,3	6,6	483,4	5,4	3
bialskopodlaskie	25,3	0,3	51,3	0,6	34,3	0,4	6
białostockie	73,9	0,9	87,6	1,0	97,0	1,1	29
bielskie	614,3	7,3	648,3	7,3	645,8	7,2	2
bydgoskie	211,2	2,5	240,5	2,7	263,0	2,9	13
chełmskie	45,7	0,5	46,9	0,5	44,5	0,5	43
ciechanowskie	25,0	0,3	31,9	0,4	48,1	0,5	39
częstochofskie	165,6	2,0	183,5	2,1	202,5	2,3	17
elbląskie	160,3	1,9	145,6	1,6	175,1	1,9	21
gdańskie	432,7	5,2	403,9	4,6	452,4	5,0	5
gorzowskie	138,4	1,7	132,4	1,5	161,3	1,8	22
jeleniogófskie	324,6	3,9	311,7	3,5	327,9	3,6	9
kaliskie	84,7	1,0	78,0	0,9	81,6	0,9	30
katowickie	277,5	3,3	270,3	3,1	269,7	3,0	12

Województwa	X.91-IX.92	%	X.92-IX.93	%	X.93-IX.94	%	Ranga w okresie X.93-IX.94
kieleckie	172,4	2,1	249,6	2,8	158,5	1,8	23
konińskie	86,4	1,0	74,0	0,8	81,1	0,9	31
koszalińskie	297,3	3,6	309,1	3,5	340,2	3,8	8
krakowskie	412,3	4,9	362,4	4,1	402,9	4,5	7
krośnieńskie	138,6	1,7	196,1	2,2	179,7	2,0	19
legnickie	47,7	0,6	44,5	0,5	48,7	0,5	38
leszczyńskie	64,9	0,8	62,9	0,7	66,1	0,7	35
lubelskie	156,0	1,9	179,7	2,0	228,0	2,5	14
łomżyńskie	27,6	0,3	27,6	0,3	30,8	0,3	48
łódzkie	122,5	1,5	131,3	1,5	141,0	1,6	25
nowosądeckie	713,9	8,5	718,3	8,1	679,7	7,5	1
olsztyńskie	248,8	3,0	283,7	3,2	319,4	3,5	10
opolskie	136,6	1,6	143,4	1,6	152,5	1,7	24
ostrołęckie	40,0	0,5	38,8	0,4	46,1	0,5	42
pilskie	64,8	0,8	69,3	0,8	75,0	0,8	33
piotrkowskie	80,5	1,0	109,4	1,2	102,5	1,1	27
płockie	41,9	0,5	37,0	0,4	27,6	0,3	49
poznańskie	297,8	3,6	327,0	3,7	403,2	4,5	6
przemyskie	50,6	0,6	52,2	0,6	55,9	0,6	37

Województwa	X.91-IX.92	%	X.92-IX.93	%	X.93-IX.94	%	Ranga w okresie X.93-IX.94
radomskie	84,6	1,0	91,8	1,0	41,9	0,5	44
rzeszowskie	76,8	0,9	75,5	0,9	108,8	1,2	26
siedleckie	44,7	0,5	77,5	0,9	46,7	0,5	40
sieradzkie	27,2	0,3	33,1	0,4	37,9	0,4	45
skierniewickie	39,0	0,5	39,9	0,5	46,7	0,5	41
słupskie	185,9	2,2	201,0	2,3	202,5	2,3	18
suwalskie	246,7	3,0	259,1	2,9	207,3	2,3	15
szczecińskie	446,7	5,3	473,9	5,3	477,5	5,3	4
tarnobrzeskie	57,2	0,7	48,5	0,6	34,0	0,4	47
tarnowskie	62,9	0,8	63,6	0,7	60,4	0,7	36
toruńskie	92,5	1,1	95,4	1,1	101,1	1,1	28
wałbrzyskie	194,4	2,3	211,3	2,4	205,2	2,3	16
włocławskie	50,5	0,6	55,9	0,6	68,5	0,8	34
wrocławskie	213,5	2,6	269,4	3,0	288,8	3,2	11
zamojskie	58,7	0,7	63,8	0,7	76,5	0,9	32
zielonogórskie	159,7	1,9	184,2	2,1	178,1	2,0	30

1/ Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Tabela 7.

Mieszkańcy Polski korzystający z noclegów w obiektach noclegowych turystyki^{1/}
według województw w okresie styczeń-wrzesień w latach 1992-1994 (w tys.)

Województwa	I.92-IX.92	%	I.93-IX.93	%	I.94-IX.94	%	Ranga w okresie I.94-IX.94
<u>Polska</u>	6.921,2	100,0	7.313,8	100,0	7.460,7	100,0	-
warszawskie	407,7	5,9	453,0	62,0	364,7	4,9	5
bialskopodlaskie	21,8	0,3	46,9	0,6	29,4	0,4	46
białostockie	60,2	0,9	67,9	0,9	75,4	1,0	29
bielskie	496,7	7,2	522,7	7,2	524,1	7,0	2
bydgoskie	181,7	2,6	201,2	2,8	219,3	2,9	12
chełmskie	41,8	0,6	42,8	0,6	40,7	0,5	38
ciechanowskie	19,5	0,3	25,8	0,4	37,2	0,5	42
częstochowskie	135,3	2,0	147,8	2,0	158,9	2,1	18
elbląskie	146,8	2,1	131,2	1,8	157,2	2,1	20
gdańskie	374,7	5,4	348,8	4,7	393,7	5,3	4
gorzowskie	111,7	1,6	110,1	1,5	135,7	1,8	22
jeleniogórskie	254,7	3,7	244,8	3,4	260,8	3,5	10
kaliskie	67,7	1,0	62,2	0,9	65,3	0,9	32
katowickie	208,7	3,0	204,9	2,8	199,5	2,7	13
kieleckie	130,4	1,9	186,9	2,6	130,0	1,7	23

Województwa	I.92-IX.92	%	I.93-IX.93	%	I.94-IX.94	%	Ranga w okresie I.94-IX.94
konińskie	76,2	1,1	63,5	0,9	71,4	1,0	30
koszalińskie	282,2	4,1	290,0	4,0	318,5	4,3	6
krakowskie	300,2	4,3	276,4	3,8	309,0	4,1	7
krośnieńskie	118,6	1,7	162,5	2,2	158,5	2,1	19
legnickie	36,6	0,5	34,3	0,5	38,3	0,5	40
leszczyńskie	61,8	0,9	57,0	0,8	58,1	0,8	34
lubelskie	123,4	1,8	141,8	1,9	178,8	2,4	16
łomżyńskie	23,8	0,3	23,4	0,3	26,4	0,4	48
łódzkie	91,4	1,3	97,8	1,3	105,1	1,4	25
nowosądeckie	599,1	8,7	602,0	8,2	585,4	7,8	1
olsztyńskie	219,4	3,2	239,0	3,3	277,6	3,7	9
opolskie	114,1	1,6	117,5	1,6	129,3	1,7	24
ostrołęckie	34,9	0,5	32,5	0,4	39,1	0,5	39
pilskie	53,1	0,8	56,5	0,8	61,9	0,8	33
piotrkowskie	65,2	0,9	90,9	1,2	82,9	1,1	27
płockie	35,8	0,5	31,2	0,4	23,4	0,3	49
poznańskie	234,2	3,4	257,3	3,5	307,0	4,1	8
przemyskie	42,8	0,6	41,5	0,6	44,6	0,6	37

Województwa	I.92-IX.92	%	I.93-IX.93	%	I.94-IX.94	%	Ranga w okresie I.94-IX.94
radomskie	64,2	0,9	68,0	0,9	33,3	0,5	44
rzeszowskie	60,0	0,9	58,3	0,8	84,6	1,1	26
siedleckie	38,0	0,5	67,2	0,9	37,8	0,5	41
sieradzkie	22,8	0,3	27,1	0,4	31,6	0,4	45
skierniewickie	31,7	0,5	31,6	0,4	36,0	0,5	43
słupskie	177,5	2,6	187,3	2,6	191,8	2,6	15
suwalskie	235,4	3,4	246,0	3,4	192,1	2,6	14
szczecińskie	414,1	6,0	433,1	5,9	430,6	5,8	3
tarnobrzeskie	44,7	0,6	39,4	0,5	27,3	0,4	47
tarnowskie	49,6	0,7	49,0	0,7	47,1	0,6	36
toruńskie	74,0	1,1	77,5	1,1	81,4	1,1	28
wałbrzyskie	156,9	2,3	170,0	2,3	170,6	2,3	17
włocławskie	40,9	0,6	44,5	0,6	55,9	0,8	35
wrocławskie	164,2	2,4	204,6	2,8	220,1	3,0	11
zamojskie	50,1	0,7	51,9	0,7	66,3	0,9	31
zielonogórskie	128,6	1,9	148,5	2,0	147,0	2,0	21

1/ Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Analizując trzy ostatnie lata sprawozdawcze GUS (od września do października następnego roku) obejmujące statystykę mieszkańców Polski korzystających z rejestrowanych obiektów noclegowych turystyki można zaobserwować pewne tendencje. Są województwa, w których dają się zauważyć dość znaczne skokowe zmiany procentowego udziału w obsłudze krajowego ruchu turystycznego, ale są również województwa, w których mamy do czynienia ze spadkiem procentowego udziału, jego wzrostem lub utrzymywaniem stałego poziomu.

Do województw, w których obserwujemy z roku na rok (w ciągu ostatnich trzech lat) procentowy wzrost udziału zaliczają się województwa: białostockie, bydgoskie, ciechanowskie, częstochowskie, lubelskie, olsztyńskie, poznańskie i wrocławskie.

Do województw, w których obserwujemy z roku na rok spadek udziału korzystających mieszkańców Polski (w ciągu tego samego okresu) zaliczają się województwa: katowickie, nowosądeckie, płockie, suwalskie.

Procentowy udział w obsłudze krajowego ruchu turystycznego mierzonego liczbą korzystających z rejestrowanej bazy noclegowej na tym samym poziomie utrzymują województwa: chełmskie, łomżyńskie, pilskie, przemyskie, skierniewickie, szczecińskie, toruńskie.

Analizując analogicznie trzy pierwsze kwartały ostatnich trzech lat zaobserwowano wzrost o procentowym udziale w całym krajowym ruchu turystycznym mierzoną liczbą korzystających mieszkańców Polski z obiektów noclegowych turystyki w następujących województwach: bydgoskim, ciechanowskim, lubelskim, olsztyńskim, poznańskim i wrocławskim.

Spadek miał miejsce w województwach: katowickim, nowosądeckim, płockim, szczecińskim i tarnobrzeskim.

Na tym samym poziomie, pod względem analizowanej cechy utrzymują się województwa: legnickie, pilskie, przemyskie, słupskie, toruńskie i wałbrzyskie.

II. ROZMIESZCZENIE TERYTORIALNE KRAJOWEGO RUCHU TURYSTYCZNEGO WEDŁUG LICZBY NOCLEGÓW

Tabela 8 przedstawia opracowane wyniki badania przeprowadzonego metodą panelu delfickiego dotyczącego terytorialnego rozmieszczenia ruchu turystycznego według liczby noclegów. Wszystkie wartości podane są w procentach.

Na podstawie zakresu zmienności analizowanych wartości widzimy, że wśród wyróżnionych kategorii województw najtrudniej o zbliżone stanowiska wśród ekspertów co do natężenia ruchu turystycznego mierzonego liczbą udzielonych noclegów w grupie województw o małym znaczeniu dla krajowego ruchu turystycznego (zakres zmienności wynosi ponad 40%), a także w województwach aglomeracyjnych i w województwach pojeziernych (zakres zmienności wynosi ponad 30%). Największy stopień zgodności dotyczy województw nadmorskich (zakres zmienności nie przekracza 10%).

Przy analizie poszczególnych województw okazuje się, że najmniejsze zróżnicowanie w ocenie wielkości ruchu turystycznego dotyczy województwa wrocławskiego (zakres zmienności nieco przekracza 10%) oraz województw gdańskiego, słupskiego, szczecińskiego, olsztyńskiego, suwalskiego, warszawskiego, poznańskiego, kieleckiego, opolskiego (zakres zmienności mieści się w granicach 20-25%). Są to więc województwa, którym przypisuje się względnie dużą liczbę udzielonych noclegów. Najbardziej kontrowersyjne pod tym względem są województwa wałbrzyskie, ciechanowskie i krośnieńskie (zakres zmienności wynosi około 100%).

Należy stwierdzić, że średnia samoocena ekspertów w przypadku terytorialnego rozmieszczenia krajowego ruchu turystycznego według liczby noclegów jest nieco niższa niż według liczby podróży i przy określaniu udziału wyróżnionych kategorii województw w całym krajowym ruchu turystycznym wynosi 1,9. Dla poszczególnych kategorii województw waha się od 1,5 (województwa o małym i o średnim znaczeniu dla krajowego ruchu turystycznego) do 2,0 (województwa górskie).

Tabela 8.

Rozmieszczenie krajowego ruchu turystycznego według liczby noclegów
- wyniki badania przeprowadzonego metodą panelu delfickiego

%

Województwa	Dominanta	Mediana	Średnia	Rozstęp	Zakres zmienności
nadmorskie	31,0	31,25	31,43	30,0 - 33,0	9,5
górskie	24,0	23,95	23,51	22,0 - 24,7	11,5
pojezierne	16,0	16,0	16,25	15,0 - 20,0	30,8
aglomeracyjne	11,0	11,0	11,05	10,0 - 14,0	36,2
woj. o średnim znaczeniu dla krajowego ruchu turystycznego	10,0	10,0	9,77	8,4 - 10,6	22,5
woj. o małym znaczeniu dla krajowego ruchu turystycznego	8,0	7,95	7,30	5,0 - 8,0	41,1
<u>woj. nadmorskie</u>					
elbląskie	9,0	9,0	9,60	8,0 - 14,0	62,5
gdańskie	20,0	21,25	21,81	20,0 - 25,0	22,9
koszalińskie	26,0	24,5	24,20	20,0 - 27,0	28,9
słupskie	14,0	14,5	14,76	13,5 - 17,0	23,7
szczecińskie	30,0	30,0	29,46	25,0 - 31,2	21,0

Województwa	Dominanta	Mediana	Średnia	Rozstęp	Zakres zmienności
<u>woj. górskie</u>					
bielskie	30,0	30,0	28,07	22,0 - 30,5	30,3
jeleniogórskie	14,0	14,5	15,70	13,7 - 19,0	33,8
krośnieńskie	7,0	7,0	9,66	6,7 - 16,0	96,3
nowosądeckie	41,0	40,35	37,48	25,0 - 41,1	43,0
wałbrzyskie	8,0	8,0	9,24	7,5 - 17,0	102,8
<u>woj. pojezierne</u>					
bydgoskie	17,0	16,45	15,97	13,0 - 18,0	31,3
gorzowskie	10,0	9,7	9,42	7,5 - 11,0	37,2
olsztyńskie	24,0	24,0	24,08	22,0 - 28,0	24,9
pilskie	6,0	6,0	5,91	4,1 - 8,0	66,0
suwalskie	30,0	28,5	28,34	25,0 - 32,0	24,7
toruńskie	6,0	6,15	6,31	5,0 - 8,0	47,5
zielonogórskie	10,0	10,0	9,69	8,0 - 11,7	38,2
<u>woj. aglomeracyjne</u>					
warszawskie	28,0	28,0	27,99	24,0 - 31,0	25,0
katowickie	14,0	14,0	13,26	10,0 - 15,0	37,7
krakowskie	20,0	19,25	18,85	15,0 - 21,0	31,8
łódzkie	8,0	7,9	7,18	5,0 - 9,0	55,7
poznańskie	21,0	20,5	19,96	18,0 - 22,0	20,0
wrocławskie	12,0	12,0	12,29	11,7 - 13,0	10,6

Województwa	Dominanta	Mediana	Średnia	Rozstęp	Zakres zmienności
<u>woj. o średnim znaczeniu dla krajowego ruchu turystycznego</u>					
częstochofskie	12,0	12,0	11,99	10,0 - 14,0	33,4
kieleckie	13,0	13,0	13,14	12,0 - 15,0	22,8
konińskie	11,0	11,0	10,65	9,0 - 12,0	28,2
lubelskie	12,0	12,0	11,75	10,0 - 13,0	25,5
opolskie	15,0	14,75	14,61	13,0 - 16,0	20,5
piotrkowskie	11,0	11,0	11,33	8,0 - 14,3	55,6
przemyskie	4,0	4,0	3,87	3,0 - 5,0	51,7
rzeszowskie	6,0	5,2	5,15	4,0 - 7,0	58,3
tarnowskie	4,0	4,0	4,34	4,0 - 6,0	46,1
włocławskie	7,0	6,0	6,28	5,0 - 8,0	47,8
zamojskie	6,0	6,2	6,54	6,0 - 8,0	30,6
<u>woj. o małym znaczeniu dla krajowego ruchu turystycznego</u>					
bialskopodlaskie	5,0	5,0	5,20	4,0 - 7,0	57,7
białostockie	7,0	8,35	8,59	6,6 - 12,0	62,9
chełmskie	11,5	11,0	10,69	8,5 - 12,0	32,7
ciechanowskie	4,0	4,0	3,94	2,0 - 5,8	96,4
kaliskie	8,0	7,8	8,14	7,0 - 10,0	36,9
legnickie	4,0	4,0	4,15	3,5 - 5,0	36,1
leszczyńskie	14,0	13,85	13,33	10,0 - 15,0	37,5

Województwa	Dominanta	Mediana	Średnia	Rozstęp	Zakres zmienności
łomżyńskie	5,0	5,35	6,28	5,0 - 9,0	63,7
ostrołęckie	7,0	7,0	6,78	5,0 - 9,0	59,0
płockie	7,0	7,25	7,68	6,0 - 10,0	52,1
radomskie	7,0	6,0	5,89	3,0 - 7,0	67,9
siedleckie	9,0	8,1	7,78	4,0 - 10,0	77,1
sieradzkie	5,0	4,9	4,47	3,0 - 5,0	44,7
skierniewickie	3,0	3,0	3,32	2,7 - 5,0	69,3
tarnobrzeskie	4,0	3,9	3,90	3,0 - 5,0	51,3

Według szacunków Instytutu Turystyki^{2/} w 1994 r. liczba noclegów będących udziałem mieszkańców Polski podczas krajowych wyjazdów turystycznych wyniosła 225,7 mln w tym 155,4 mln w ramach tzw. wyjazdów urlopowo-wakacyjnych (tzn. na co najmniej pięć dni) i 70,3 mln w ramach wyjazdów krótkoterminowych (na 1-4 dni, ale z co najmniej jednym noclegiem).

Na bazie przytoczonych wyżej danych i przy wykorzystaniu wyników badania panelowego przedstawionych w tabeli 8 dokonano obliczeń, w rezultacie których uzyskano strukturę krajowego ruchu turystycznego, w pierwszej kolejności według kategorii województw, a następnie na tej podstawie według poszczególnych województw. Rezultaty obliczeń przedstawiają tabele 9 i 10.

Wśród zaproponowanych kategorii województw największy udział w ogólnej liczbie noclegów udzielonych mieszkańcom Polski mają województwa nadmorskie, a w dalszej kolejności górskie i pojezierne (tabela 9).

Podobnie jak w przypadku liczby podróży, poszczególne województwa na podstawie liczby noclegów udzielonych na ich terenie zostały zakwalifikowane do odpowiednich przedziałów (tabela 10). I tu uznano, że najlepszą miarą do oszacowania natężenia ruchu turystycznego w poszczególnych województwach będzie średnia ocen ekspertów.

2/ Na podstawie badań M. Zawadzkiego dotyczących uczestnictwa społeczeństwa polskiego w turystyce.

Tabela 9.

Rozmieszczenie krajowego ruchu turystycznego według kategorii województw i liczby noclegów (w mln)

Kategoria województw	na podstawie dominanty	na podstawie mediany	na podstawie średniej
	mln	mln	mln
nadmorskie	70,0	70,4	71,4
górskie	54,2	54,0	53,4
pojezierne	36,1	36,1	37,0
aglomeracyjne	24,8	24,8	25,1
woj. o średnim znaczeniu dla krajowego ruchu turystycz- nego	22,6	22,5	22,2
woj. o małym znaczeniu dla krajowego ruchu turystycz- nego	18,0	17,9	16,6
Polska	225,7	225,7	225,7

Tabela 10.

Rozmieszczenie krajowego ruchu turystycznego według województw i liczby noclegów

		na podstawie dominanty		na podstawie mediany		na podstawie średniej	
		mln	przedział ^{1/}	mln	przedział	mln	przedział
1.	warszawskie	6,7	6	6,9	6	7,0	7
2.	bialskopodlaskie	0,9	1	0,9	1	0,9	1
3.	białostockie	1,3	2	1,5	2	1,4	2
4.	bielskie	16,3	9	16,2	9	15,0(14,97) ^{2/}	8
5.	bydgoskie	6,0	6	5,9	6	5,9	6
6.	chełmskie	2,0	3	2,0 (1,98)	2	1,8	2
7.	ciechanowskie	0,7	1	0,7	1	0,7	1
8.	częstochowskie	2,7	3	2,7	3	2,7	3
9.	elbląskie	6,4	6	6,4	6	6,9	6
10.	gdańskie	14,1	8	15,0	9	15,6	9
11.	gorzowskie	3,5	4	3,5	4	3,5	4
12.	jeleniogórskie	7,6	7	7,9	7	8,4	7
13.	kaliskie	1,4	2	1,4	2	1,3	2
14.	katowickie	3,4	4	3,4	4	3,4	4
15.	kieleckie	2,9	3	3,0(2,95)	3	2,9	3
16.	konińskie	2,5	3	2,5	3	2,4	3

		na podstawie dominanty		na podstawie mediany		na podstawie średniej	
		mln	przedział ^{1/}	mln	przedział	mln	przedział
17.	koszalińskie	18,4	9	17,4	9	17,3	9
18.	krakowskie	4,8	5	4,7	5	4,8	5
19.	krośnieńskie	3,8	4	3,8	4	5,1	6
20.	legnickie	0,7	1	0,7	1	0,7	1
21.	leszczyńskie	2,5	3	2,5	3	2,2	3
22.	lubelskie	2,7	3	2,7	3	2,6	3
23.	łomżyńskie	0,9	1	1,0(0,96)	1	1,0	2
24.	łódzkie	1,9	2	1,9	2	1,8	2
25.	nowosądeckie	22,2	10	21,8	10	20,0(19,98)	9
26.	olsztyńskie	8,4	7	8,6	7	8,9	7
27.	opolskie	3,3	4	3,3	4	3,2	4
28.	ostrołęckie	1,3	2	1,3	2	1,1	2
29.	pilskie	2,1	3	2,1	3	2,2	3
30.	piotrkowskie	2,5	3	2,5	3	2,5	3
31.	płockie	1,3	2	1,3	2	1,3	2
32.	poznańskie	5,1	6	5,0	6	5,0	6
33.	przemyskie	0,9	1	0,9	1	0,9	1
34.	radomskie	1,3	2	1,1	2	1,0(0,98)	1

		na podstawie dominanty		na podstawie mediany		na podstawie średniej	
		mln	przedział ^{1/}	mln	przedział	mln	przedział
35.	rzeszowskie	1,3	2	1,2	2	1,1	2
36.	siedleckie	1,6	2	1,4	2	1,3	2
37.	sieradzkie	0,9	1	0,9	1	0,7	1
38.	skierniewickie	0,5	1	0,5	1	0,6	1
39.	słupskie	9,9	7	10,3	8	10,5	8
40.	suwalskie	10,5	8	10,2	8	10,5	8
41.	szczecińskie	21,2	10	21,3	10	21,1	10
42.	tarnobrzeskie	0,7	1	0,7	1	0,6	1
43.	tarnowskie	0,9	1	0,9	1	1,0(0,97)	1
44.	toruńskie	2,1	3	2,2	3	2,4	3
45.	wałbrzyskie	4,3	5	4,3	5	4,9	5
46.	włocławskie	1,6	2	1,4	2	1,4	2
47.	wrocławskie	2,9	3	2,9	3	3,1	4
48.	zamojskie	1,3	2	1,4	2	1,5	2
49.	zielonogórskie	3,5	4	3,6	4	3,6	4

1/ Przyjęte przedziały:

1. 500 - 999 tys. 3. 2000 - 2999 tys. 5. 4000 - 4999 tys. 7. 7000 - 9999 tys. 9. 15000-19999 tys.
 2. 1000 - 1999 tys. 4. 3000 - 3999 tys. 6. 5000 - 6999 tys. 8. 10000-14999 tys. 10. 20000-24999 tys.

2/ Przyjęto zasadę zaokrąglania obliczonych wartości do 0,1 mln i w taki sposób przedstawiono je w tabeli. Jednak w sytuacjach, gdy zaokrąglenie w górę decydowałoby o umieszczeniu danego województwa w wyższym przedziale niż faktycznie być powinno, w nawiasach podano wartości z dokładnością do 0,01 mln, które klasyfikowały te województwa do właściwych przedziałów.

Posługując się średnimi ocen uczestników panelu oraz przedziałami określającymi liczbę noclegów zaproponowanymi dla monitoringowego systemu informacji statystycznej Instytutu Turystyki "Traper" rozmieszczenie krajowego ruchu turystycznego w 1994 r. w poszczególnych województwach według przedziałów od najmniejszego do największego można przedstawić następująco:

1. 500 - 999 tys.

bialskopodlaskie, ciechanowskie, legnickie, przemyskie, radomskie, sieradzkie, skierniewickie, tarnobrzeskie, tarnowskie

2. 1000 - 1999 tys.

białostockie, chełmskie, kaliskie, łomżyńskie, łódzkie, ostrołęckie, płockie, rzeszowskie, siedleckie, włocławskie, zamojskie

3. 2000 - 2999 tys.

częstochofskie, kieleckie, konińskie, leszczyńskie, lubelskie, pilskie, piotrkowskie, toruńskie

4. 3000 - 3999 tys.

gorzowskie, katowickie, opolskie, wrocławskie, zielonogórskie

5. 4000 - 4999 tys.

krakowskie, wałbrzyskie

6. 5000 - 6999 tys.

bydgoskie, elbląskie, krośnieńskie, poznańskie

7. 7000 - 9999 tys.

warszawskie, jeleniogórskie, olsztyńskie

8. 10000 - 14999 tys.

bielskie, słupskie, suwalskie

9. 15000 - 19999 tys.

gdańskie, koszalińskie, nowosądeckie

10. 20000 - 24999 tys.

szczecińskie

Według przedstawionych danych cztery województwa tzn. szczecińskie, nowosądeckie, koszalińskie i gdańskie przyjęły prawie 1/3 całego krajowego ruchu turystycznego w 1994 r. wyrażonego liczbą udzielonych noclegów.

Spadek liczby podróży w 1994 r. w stosunku do roku poprzedniego szacuje się na prawie 6%. Zdaniem ekspertów uczestniczących w panelu delickim w każdej wyróżnionej kategorii województw nastąpił spadek w stosunku do roku ubiegłego (tabela 11). Największy procentowy spadek - przekraczający spadek w całym kraju - miał miejsce w grupie województw o małym znaczeniu dla krajowego ruchu turystycznego o ponad 14% (znaczny spadek w województwach leszczyńskim i siedleckim, a także w chełmskim i tarnobrzeskim) oraz w województwach górskich (nowosądeckim i bielskim).

Analiza wyników badań dotyczących noclegów udzielonych na terenie poszczególnych województw wykazuje, że w liczbach bezwzględnych największy spadek w stosunku do 1993 roku miał miejsce w województwach: nowosądeckim, bielskim, koszalińskim i szczecińskim, a w dalszej kolejności w gdańskim, opolskim, leszczyńskim, bydgoskim, siedleckim i konińskim.

Na podstawie wyników panelu największy wzrost w liczbach bezwzględnych odnotowano przede wszystkim w województwie krośnieńskim oraz w mniejszym stopniu w województwach elbląskim, słupskim i włocławskim.

Tabela 11.

Rozmieszczenie krajowego ruchu turystycznego w latach 1993-
według kategorii województw i liczby noclegów (na podstawie
średniej z badania panelowego)

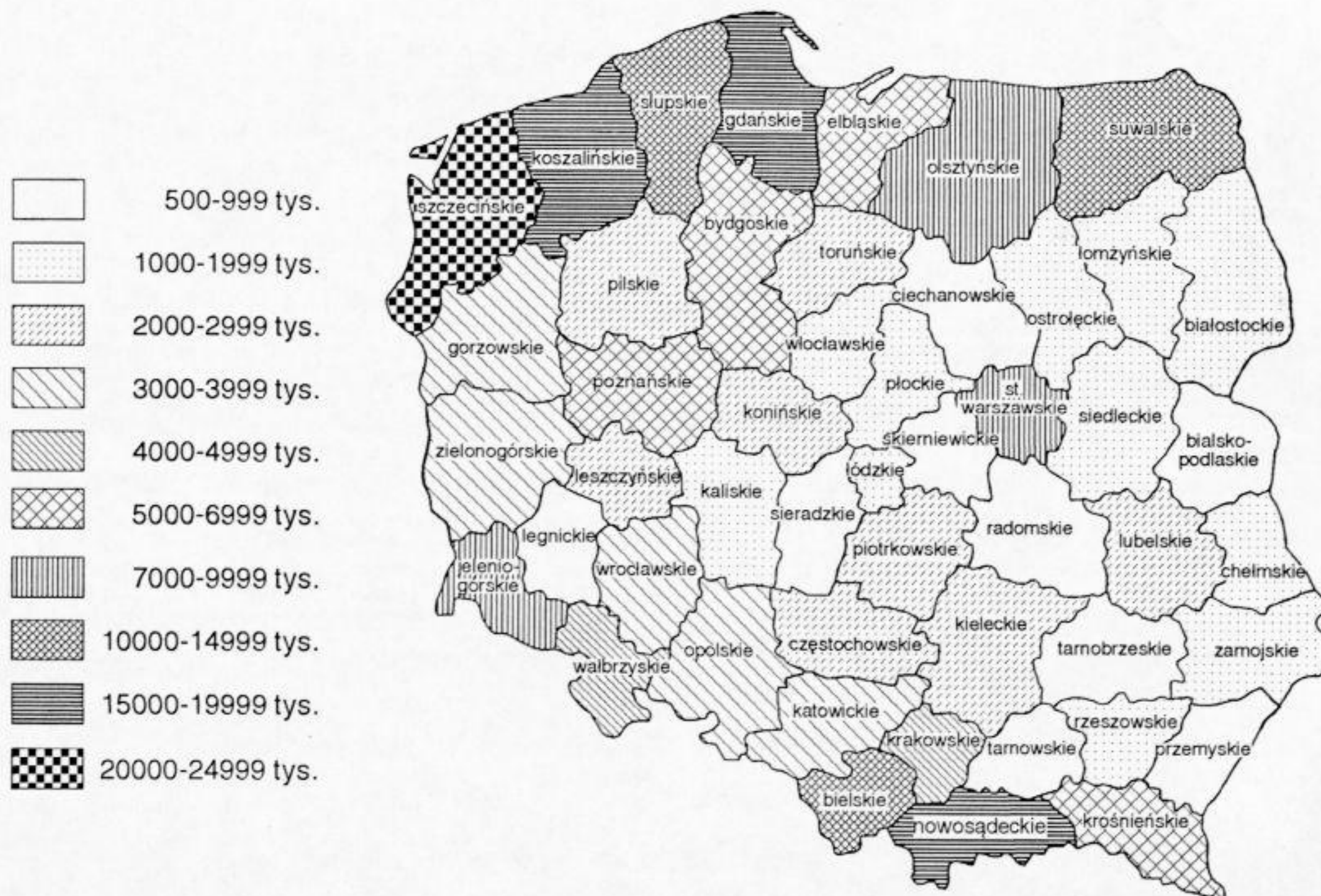
Kategoria województw	1993	1994	Zmiany w stosunku do roku 1993
	mln	mln	%
nadmorskie	75,5	71,4	- 5,4
górskie	58,2	53,4	- 8,2
pojezierne	38,2	37,0	- 3,1
aglomeracyjne	25,5	25,1	- 1,6
województwa o średnim znaczeniu dla krajowego ruchu turystycznego	23,0	22,2	- 3,5
województwa o małym znaczeniu dla krajowego ruchu turystycznego	19,4	16,6	-14,4
Polska	239,8	225,7	- 5,9

Spadek liczby podróży w 1994 roku w przypadku 4 województw spowodował, że zostały one zakwalifikowane do odpowiednio kolejnych, niższych niż w 1993 roku, przedziałów przyjętych dla monitoringowego systemu informacji statystycznej "Traper". Są to województwa: nowosądeckie (do przedziału 9), bielskie (do 8), chełmskie (do 2), radomskie (do 1).

Wzrost liczby noclegów w przypadku woj. krośnieńskiego i łomżyńskiego spowodował, że zostały one zakwalifikowane do przedziałów wyższych niż w poprzednim roku tzn. woj. krośnieńskie do przedziału 6, a woj. łomżyńskie do przedziału 2.

Rozmieszczenie ruchu turystycznego w 1994 roku według liczby udzielonych noclegów z uwzględnieniem przyjętych przedziałów przedstawia załączony kartogram.

Natężenie krajowego ruchu turystycznego w 1994 roku według województw i liczby noclegów

Podobnie jak w przypadku liczby podróży interesujące okazać się może przedstawienie rozmieszczenia krajowego ruchu turystycznego według liczby noclegów i regionów, które powstały w wyniku porozumień międzywojewódzkich zawiązanych pod patronatem Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki na potrzeby tworzenia regionalnego produktu turystycznego.

Tabela 12.

Rozmieszczenie krajowego ruchu turystycznego według liczby
noclegów i wyróżnionych regionów

Region	1993	1994
	mln	
Bałtyk i Pomorze	85,4	81,1
Małopolska Zachodnia	49,6	43,5
Region Mazursko-Suwalski	22,2	21,8
Wielkopolska i Ziemia Lubuska	21,9	20,2
Dolny Śląsk i Ziemia Opolska	21,1	20,3
Mazowsze	14,2	13,0
Region Świętokrzysko-Lubelski	13,7	12,8
Region Wschodni	5,6	7,1

W uzupełnieniu w tabelach 13 i 14 przedstawiono dane GUS dotyczące wynajętych pokoi mieszkańcom Polski w hotelach, motelach i pensjonatach oraz udzielonych noclegów w pozostałych obiektach noclegowych turystyki według województw. Przedstawione dane, obejmujące okres sprawozdawczy od października 1993 r. do września 1994 r. oraz pierwsze dziewięć miesięcy 1994 roku, nie są bezpośrednio porównywalne z danymi z lat wcześniejszych, gdyż właśnie od września 1993 r. GUS zmienił zasady sprawozdawczości dotyczące hoteli, moteli i pensjonatów, w których zamiast udzielonych noclegów wprowadzono rejestrację wynajętych pokoi. W pozostałych obiektach noclegowych turystyki liczone są udzielone noclegi.

Pod względem wynajętych pokoi mieszkańcom Polski w hotelach, motelach i pensjonatach zdecydowanie przodują województwa z dużymi ośrodkami miejskimi (hotele) tzn. warszawskie, katowickie, poznańskie, krakowskie oraz województwo nowosądeckie. Pod względem udzielonych noclegów w pozostałych obiektach noclegowych turystyki przodują województwa typowo turystyczne (ośrodki wczasowe): szczecińskie, koszalińskie, nowosądeckie, bielskie, gdańskie i słupskie.

BIBLIOTEKA IT
A. J. W. P. P. P.
Naukowe-Budowlanych

TABELA 13

Noclegi udzielone mieszkańcom Polski w obiektach noclegowych turystyki według województw (w tys.) ¹⁾

Województwa	X.91-IX.92	%	X.92-IX.93	%	I.92-IX.92	%	I.93-IX.93	%
Polska	39657	100,0	41414	100,0	35868	100,0	37444	100,0
warszawskie	1269	3,2	1277	3,1	983	2,7	987	2,6
bialskopodlaskie	134	0,3	169	0,4	125	0,3	159	0,4
białostockie	192	0,5	229	0,6	158	0,4	189	0,5
bielskie	2959	7,5	3118	7,5	2529	7,1	2689	7,2
bydgoskie	1029	2,6	1085	2,6	966	2,7	994	2,7
chelmskie	315	0,8	345	0,8	305	0,9	335	0,9
ciechanowskie	101	0,3	144	0,4	88	0,2	125	0,3
częstochowskie	433	1,1	436	1,1	388	1,1	380	1,0
elbląskie	1040	2,6	1014	2,5	1002	2,8	975	2,6
gdańskie	2658	6,7	2696	6,5	2467	6,9	2509	6,7
gorzowskie	571	1,4	571	1,4	519	1,4	520	1,4
jeleniogórskie	1482	3,7	1412	3,4	1231	3,4	1180	3,2
kaliskie	234	0,6	253	0,6	205	0,6	220	0,6
katowickie	648	1,6	994	2,4	497	1,4	850	2,3
kieleckie	474	1,2	522	1,3	401	1,1	437	1,2

Województwa	X.91-IX.92	%	X.92-IX.93	%	I.92-IX.92	%	I.93-IX.93	%
konińskie	472	1,2	416	1,0	448	1,2	396	1,1
koszalińskie	3163	8,0	3276	7,9	3106	8,7	3186	8,5
krakowskie	845	2,1	751	1,8	619	1,7	590	1,6
krośnieńskie	601	1,5	720	1,7	528	1,5	622	1,7
legnickie	172	0,4	122	0,3	141	0,4	104	0,3
leszczyńskie	456	1,1	425	1,0	439	1,2	415	1,1
lubelskie	470	1,2	491	1,2	406	1,1	421	1,1
łomżyńskie	154	0,4	169	0,4	148	0,4	157	0,4
łódzkie	357	0,9	386	0,9	297	0,8	318	0,9
nowosądeckie	3987	10,1	4186	10,1	3487	9,7	3637	9,7
olsztyńskie	1468	3,7	1418	3,4	1395	3,9	1326	3,5
opolskie	612	1,5	707	1,7	554	1,5	634	1,7
ostrolęckie	152	0,4	235	0,6	139	0,4	213	0,6
pilskie	358	0,9	289	0,7	324	0,9	261	0,7
piotrkowskie	490	1,2	652	1,6	448	1,2	595	1,6
płockie	236	0,6	200	0,5	212	0,6	188	0,5
poznańskie	832	2,1	920	2,2	711	2,0	782	2,1
przemyskie	127	0,3	143	0,4	113	0,3	123	0,3

Województwa	X.91-IX.92	%	X.92-IX.93	%	I.92-IX.92	%	I.93-IX.93	%
radomskie	203	0,5	186	0,5	170	0,5	161	0,4
rzeszowskie	183	0,5	192	0,5	148	0,4	156	0,4
siedleckie	297	0,7	297	0,7	274	0,8	271	0,7
sieradzkie	142	0,4	147	0,4	137	0,4	137	0,4
skierniewickie	89	0,2	97	0,2	78	0,2	82	0,2
śląskie	1634	4,1	1831	4,4	1620	4,5	1798	4,8
suwalskie	1675	4,2	1713	4,1	1648	4,6	1683	4,5
szczecińskie	3757	9,5	3908	9,4	3634	10,1	3782	10,1
tarnobrzeskie	151	0,4	121	0,3	128	0,4	103	0,3
tarnowskie	183	0,5	181	0,4	155	0,4	148	0,4
toruńskie	353	0,9	368	0,9	321	0,9	339	0,9
wałbrzyskie	845	2,1	798	1,9	720	2,0	670	1,8
włocławskie	250	0,6	238	0,6	231	0,4	217	0,6
wrocławskie	587	1,5	606	1,5	482	1,3	502	1,3
zamojskie	247	0,6	260	0,6	224	0,6	236	0,6
zielonogórskie	570	1,4	702	1,7	519	1,4	638	1,7

¹⁾ Obliczenia własne na podstawie danych GUS

Tabela 14.

Wynajęte pokoje mieszkańcom Polski w hotelach, motelach i pensjonatach oraz udzielone noclegi
w pozostałych obiektach noclegowych turystyki

Województwa	Wynajęte pokoje mieszkańcom Polski w hotelach, motelach i pensjonatach				Udzielone noclegi mieszkańcom Polski w pozo- stałych obiektach noclegowych turystyki			
	X.93-IX.94		I.-IX.94		X.93-IX.94		I.-IX.94	
	tys.	%	tys.	%	tys.	%	tys.	%
Polska	3452,6	100,0	2636,2	100,0	33944,9	100,0	31544,3	100,0
warszawskie	411,0	11,9	307,7	11,7	617,9	1,8	489,8	1,6
bialskopodlaskie	-	-	-	-	142,2	0,4	132,4	0,4
białostockie	26,5	0,8	18,8	0,7	224,5	0,7	186,8	0,6
bielskie	107,6	3,1	81,4	3,1	2775,0	8,2	2404,3	7,6
bydgoskie	102,9	3,0	77,4	2,9	959,6	2,8	906,5	2,9
chełmskie	8,5	0,2	7,0	0,3	301,0	0,9	295,8	0,9
ciechanowskie	48,0	1,4	36,8	1,4	60,6	0,2	58,9	0,2
częstochowskie	56,0	1,6	42,7	1,6	307,0	0,9	273,0	0,9
elbląskie	43,9	1,3	34,1	1,3	1078,6	3,2	1058,4	3,4
gdańskie	148,4	4,3	120,2	4,6	2472,3	7,3	2355,4	7,5
gorzowskie	48,1	1,4	36,1	1,4	527,6	1,6	495,0	1,6
jeleniogórskie	74,7	2,2	59,2	2,3	1193,3	3,5	1022,9	3,2
kaliskie	51,7	1,5	40,4	1,5	173,8	0,5	158,2	0,5
katowickie	224,6	6,5	162,7	6,2	342,6	1,0	285,4	0,9

	X.93-IX.94	%	I.-IX.94	%	X.93-IX.94	%	I.-IX.94	%
kieleckie	73,5	2,1	56,4	2,1	229,3	0,7	208,0	0,7
konińskie	34,5	1,0	26,0	1,0	328,8	1,0	320,7	1,0
koszalińskie	67,9	2,0	55,9	2,1	3310,8	9,8	3231,7	10,2
krakowskie	173,9	5,0	129,7	4,9	525,7	1,5	413,9	1,3
krośnieńskie	27,3	0,8	21,0	0,8	678,1	2,0	616,1	2,0
legnickie	29,8	0,9	21,7	0,8	83,1	0,2	76,3	0,2
leszczyńskie	15,5	0,4	10,6	0,4	377,0	1,1	369,1	1,2
lubelskie	101,8	2,9	74,9	2,8	376,1	1,1	331,2	1,0
łomżyńskie	12,4	0,4	9,0	0,3	137,8	0,4	133,0	0,4
łódzkie	95,1	2,8	69,2	2,6	191,8	0,6	160,5	0,5
nowosądeckie	231,4	6,7	195,0	7,4	3053,5	9,0	2741,2	8,7
olsztyńskie	112,7	3,3	89,2	3,4	1277,9	3,8	1239,9	3,9
opolskie	69,6	2,0	52,5	2,0	483,6	1,4	452,5	1,4
ostrołęckie	10,2	0,3	7,1	0,3	155,2	0,5	136,4	0,4
pilskie	43,7	1,3	32,4	1,2	268,9	0,8	254,4	0,8
piotrkowskie	5,6	0,2	4,1	0,2	446,5	1,3	400,8	1,3
płockie	28,0	0,8	19,8	0,8	130,9	0,4	129,9	0,4
poznańskie	197,3	5,7	145,5	5,5	740,8	2,2	664,0	2,1
przemyskie	10,0	0,3	8,1	0,3	143,8	0,4	125,6	0,4
radomskie	4,8	0,1	3,9	0,1	131,7	0,4	117,5	0,4

	X.93-IX.94	%	I.-IX.94	%	X.93-IX.94	%	I.-IX.94	%
rzeszowskie	57,4	1,7	43,7	1,7	118,8	0,4	102,9	0,3
siedleckie	4,1	0,1	3,1	0,1	262,6	0,8	243,4	0,8
sieradzkie	11,0	0,3	8,3	0,3	168,7	0,5	156,1	0,5
skierniewickie	12,1	0,4	7,8	0,3	70,8	0,2	59,9	0,2
słupskie	62,6	1,8	54,4	2,1	1745,8	5,1	1728,7	5,5
suwalskie	46,5	1,3	40,2	1,5	1160,8	3,4	1140,4	3,6
szczecińskie	103,1	3,0	78,0	3,0	3668,2	10,8	3575,6	11,3
tarnobrzeskie	6,6	0,2	4,8	0,2	83,1	0,2	75,7	0,2
tarnowskie	25,6	0,7	19,8	0,8	115,9	0,3	102,7	0,3
toruńskie	80,9	2,3	60,1	2,3	278,0	0,8	271,8	0,9
wałbrzyskie	104,6	3,0	84,1	3,2	706,7	2,1	622,0	2,0
włocławskie	25,1	0,7	19,3	0,7	173,2	0,5	166,4	0,5
wrocławskie	130,9	3,8	90,8	3,4	384,8	1,1	337,6	1,1
zamojskie	21,1	0,6	15,9	0,6	212,0	0,6	193,2	0,6
zielonogórskie	64,3	1,9	48,1	1,8	548,3	1,6	522,8	1,7

1/ Obliczenia własne na podstawie danych GUS.